

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt V. Idem (a) P. sanctæ Mariæ in Via. Lata, Diac. Card. Apostolicæ
Sedis Legato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

CAPVT V.

Idem (a) *P. sancte Mariae in Via-Lata, Diac. Card. Apostolicae Sedis Legato.*

Quia diversitatem corporum diversitas saepe sequitur animorum, ne plenitudo Ecclesiasticae jurisdictionis in plures dispensata vilesceret, sed in uno potius collata vigeret, Apostolicae Sedis Dominus in B. Petro universarum Ecclesiarum, & cunctorum Christi fidelium magisterium contulit, & primatum; quae recenta sibi plenitudine potestatis, ad implendum laudabilius officium pastorale, quod omnibus eam constituit debitorum, multos in partem sollicitudinis evocavit, sic suum dispensans onus, & honorem in alios, ut nihil suo juri subtraheret, nec jurisdictionem suam in aliquo minoraret. Cum autem ex susceptae auctoritatis officio singulis tanquam singulorum mater iuxta petentibus, justitiam nec possit, nec debeat denegare, cum justitia, & iudicium sit (b) praeparatio sedis ejus: nos qui ad eius regimen sumus [licet insufficientes] assumpti, Fratribus, & Coepiscopis nostris ad nos clamantibus non possumus in justitia non adesse, aut quod iuste postulaverint, non audire: ne si forsitan circa exhibendam eis justitiam fuerimus inventi remissi, ipsi quoque negligentes inveniuntur in reddendis juribus subditorum, & commissam sibi nostrae sollicitudinis partem minus laudabiliter exequantur, si [quod absit] nos viderint, vel declinare a jure, vel non audire justitiam postulantes. Hac autem ratione diligenter inducti, venientem ad Apostolicam Sedem vener. fratrem nostr. G. [c] Eboracen. Archiepisc. benignè recepimus, & multiplices ejus curavimus querelas audire. Conquerebatur autem inter caetera, quod cum ad eum in Eboracen. Ecclesia, & in aliis Ecclesiis suis collatio pertineat praebendarum, tempore suspensionis ipsius, & postmodum etiam quidam se praeter ejus auctoritatem in ipsas intruserant; & in hoc & aliis, juris ei non modicum denegant. Quidam etiam in quasdam Abbatis dioecesis Eboracen. post interpositam ad nos appellationem irreperant, qui ab eo nec confirmationis munus, nec benedictionis [d] gratiam postularunt. Volentes igitur eidem Archiepiscopo per tuae sollicitudinis industriam providere, de fratrum nostrorum consilio discretioni tuae per Apostolica scripta distinctè praecipiendo mandamus, quatenus eos, qui praebendas, vel dignitates Eboracen. Ecclesiae, vel aliarum Ecclesiarum ad donationem ejus spectantes, praeter auctoritatem acceperunt ipsius, ad eas resignandas moneas diligentius, & inducas, cum eas non possint salva conscientia detinere. Quod si monitis tuis acquiescere forte noluerint, eos ad id per excommunicationis sententiam, & subtractionem aliorum beneficiorum suorum, non obstante confirmatione a Sede Apostolica obtenta sub forma [e] communi; quae confirmat beneficia, & praebendas, sicut iuste, ac pacifice possidentur, appellatione remota compellas: nisi forsitan aliqui praebendas ipsas vel speciali mandato Apostolicae Sedis, vel auctoritate [f] Lateran. Concilii ab Eboracen. Capitulo sint adepti: sic tamen, ut [g] tempus suspensionis in sex mensibus nullatenus computetur, cum illa Lateran. Concilii constitutio contra negligentes tantum, & defides fuerit promulgata, & tunc si voluerit, non tamen voluerit Archiep. ipse in conferendis praebendis uti propria potestate, a qua etiam fuerit sua culpa suspensus, non tamen ad ipsum Capitulum ex illa culpa praebendarum erat donatio devoluta, sed ad illum tempore suspensionis ipsius praebendarum donatio pertinebat: qui (h) praeter ejus negligentiam, & defidiam poterat praebendas donare. Tempus etiam quo ad Apostolicam Sedem accessit, apud illam permansit, vel recessit ab ipsa, infra sex menses nullatenus computetur. Semestre quoque tempus non a tempore vacationis praebendarum, sed (i) notitia potius ipsius Archiepiscopi, & commonitionis ad personam ejus a Capitulo factae, cum in privilegio quod a praedecessore nostro idem Capitulum dicitur impetrasse, fiat mentio de commonitione canonica praemittenda, volumus computari. Illud autem omnino frivolum reputamus, si qui forte se dicant ex donatione Regia quadam ex illis obtinuisse praebendis, quasi regalis sublimitas tempore suspensionis Archiepiscopi praebendas ipsas sua potuerit auctoritate conferre. Abbates autem praedictos si post appellationem ad nos legitime interpositam confirmationis, & benedictionis

ditionis beneficium susceperunt; canonicè punias, ne illorum exempla contra Præbendarios suos supercilium elationis assumant: Datum ut supra.

NOTÆ.

(a) *P. sanctæ Mariæ.*] Petro videlicet Capuensis, tituli sanctæ Mariæ in Via-Lata Diacono Cardinali, qui Legatus missus fuit ab Innocentio III. anno 2. sui Pontificatus; Christi videlicet 1199. pro pace statuenda inter Philippum Regem Galliæ, & Joannem Regem Angliæ, & pro subsidio Terræ sanctæ, ut refert Spondanus in continuat. Baronii, eodem anno, num. 1. textum autem hunc ita restituo ex tertia collectione, sub hoc tit. cap. 3. & epistolis Innocentii correctis à Guillelmo Sirleto, fol. 307. ubi habetur præiens epistola.

(b) *Preparatio Sedis eius.*] Consonant Petrus Cluniacensis lib. 6. epist. 28. ad Eugenium Papam, ibi: *Nostu enim quod sedes vestra est illius, cui dicitur Iustitia & Judicium preparatio sedis eius: Et cui rursus dicitur, Iustitia plena est dextera tua D. Bernardus de consider. lib. 4. cap. ultimo, illic: Considera formam iustitiae*

(c) *G.*] Gaufridum videlicet, quem exulare fecerat Richardus Angliæ Rex, ut constat ex duabus epistolis præcedentibus eidem Regi ab Innocentio III. missis, editis à Guillelmo Sirleto, fol. 306. & 307. De hoc Præfule accipiendum est quod refert Gothofredus monachus sancti Pantaleonis, scriptor hujus temporis; quod cum in quodam Lemovicensi castro Rex ictus spiculo è balista misso decederet, eo ipso momento Episcopum, qui ab eo injustè sede suâ pulsus Romam venerat, cum adtaret altari, vidisse ipsimum telum, quo Richardus ictus fuerat secus altare lapsura; habens chartam innexam, in qua scriptum erat: *Telum Limogia occidit Leonem Angliæ.* Refert Spondanus dicto anno 1199. num. 2.

(d) *Benedictiones.*] Juxta adducta in cap. 1. de supplend. neglig. cap. 3. de elect.

(e) *Sub forma communi.*] Eâ videlicet adjectâ clausulâ, *Beneficia uti jure, & sine controversia possideantur, confirmamus;* quæ non præstat jus speciale, juxta adducta in cap. 1. de confirm. util.

(f) *Lateran.*] Jure devoluto videlicet: probavi in cap. 2. hoc tit.

(g) *Tempus suspensionis.*) Vel eo maximè, quod præscriptio illa, ut præscriptiones ferè omnes, comparatæ sunt penæ causâ, l. ult. C. de annal. excepti. vel multandæ negligentia causâ adversus delictos, & juris sui contemptores, non adversus eos, per quos non stat quominus jure suo utantur, & multò magis adversus eos, qui intendunt jus suum conservare, l. contra, C. de offic. testam. Unde tempus in Concilio Lateran. assignatum electoribus, non currit contra legitime impeditum

(h) *Præter.*] Id est, circa, ut in cap. cum societas 27. q. 2. notavit Jacob. Cujacius in præfenti.

(i) *Sed notitia.*) Ut probavi in cap. licet, de supplend. neglig.

COMMENTARIUM.

EX hac Innocentii epistola sequens communiter deducitur assertio: *Semestre concessum D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars I.*

ad conferendum beneficium, non currit legitime im-
peditus. Probant eam textus in cap. final. de elect. cap. 2. hoc tit. in 5. compil. cujus verba retuli in dicto cap. final. Clement. unic. de supplend. neglig. consonat lex 8. tit. 16. part. 1. Illustrant ultra congestos in præfenti à Garanna & Barbosa, idem Barbosa alleg. 126. de potest. Episcopi, num. 49. Petrus Gregorius lib. 17. synag. cap. 9. 7m. Lavor. de elect. cap. 18. Tamburin. Hieron. Garcia, & alii supra laudati in cap. licet, de supplend. neglig.

Sed hæc assertio valde difficilis redditur sequenti consideratione; nam si Archiepiscopo Eborac. in præfenti casu non curreret semestre præscriptio, ut probavi in cap. ex transmissa, de præscript. sed impedito agere plerumque currit præscriptio, ut in l. etiam ei 45. ff. de minor. l. item hi, ff. ex quibus caus. major. & in specie idem docetur in cap. final. de elect. Igitur Gaufrido in præfenti currere debebat semestre. Augeret hæc dubitandi ratio ex eo, quia ei, cujus culpâ impedimentum ortum est; imputari debet; quod impeditus repetitur, l. si fidejussor 7. §. si necessaria, ff. qui sat. d. cog. l. si mulier 21. ff. de eo quod meus, cap. studeat, cap. sape 50. dist. sed in præfenti specie Gaufridus propriâ culpâ in impedimentum inciderat, ut ex hoc textu constat. Igitur semestre contra illum currere debebat. Accedit, nam suspensus ab officio tantum; rectè estgere valet, cap. cum bona, de arate & qual. cap. si celebrat, de cleric. ex com. Jul. Lavor. in de elect. cap. 15. num. 70. Igitur cum Gaufridus in præfenti tantum esset suspensus, præbendas conferre poterat, & per consequens adversus illum tempus Lateran. Concilii currere debebat.

Quâ dubitandi ratione minimè obstante, vera est præfens assertio, pro cujus expositione cavenda, sciendum est; semestre à jure statutum ad eligendum, seu conferendum, in cap. 2. hoc tit. præscriptum fuisse, quia diutina Ecclesiarum vacatio damnosa est, ut probavi in cap. ne pro 41. de elect. eoque tempore elapso jus eligendi, seu conferendi beneficium devolvitur ad superiorem, ut probavi latè in cap. licet, de suppl. neglig. Nec mirum si eligentium negligentia ita puniatur, cum in utroque jure negligentes variis penis afficiantur, ut videre est in usufructu quæ introducta est ob vitandam hominum legnitiam, cap. vigilanti, de præscript. in eo qui per annum neglexit executionem testamenti; nam eo elapso executio ad Episcopum devolvitur, cap. 3. cap. si heredes de testam. in herede negligente legata solvere, nam petitio hæreditatis illius coheredi acquiritur, authent. hoc amplius, C. de fideicom. in matre non petente tutorem filiis suis, quæ eorum successionem privatur, l. 2. §. si mater, ff. ad Tertul. & in Episcopo negligente fidei prædicationem, qui plebem amittit, cap. 1. de præscript. in eo qui agrum deserit, qui jure suo privatur, l. qui agras, l. locorum, C. de omni agro, lib. 11. Similiter ergo in præfenti, qui negligens est in collatione beneficii, privatur jure eligendi, & illud ad superiorem devolvitur, juxta tradita in cap. licet, de suppl. neglig. quibus suppositis per-
venia-

veniamus ad specialem rationem præsentis decisionis.

8.
Traditur
ratio ab-
dendi.

Præsentis ergo decisio aperta nititur ratione, nam impeditus, negligens dici non potest, cum facultas agendi præcedere debeat, *l. multum, vers. final. C. si quis alteri*, & qui experiundi facultatem non habet, negligens dici non potest, *l. annus, ff. de calumniat. l. in omnibus ff. de noxal. l. si servus, C. eodem, cap. Biduum 2. q. 6.* unde vulgò docetur impeditis agere præscriptionem non currere, ut probavi in *cap. cum nobis, cap. ex transmissa, de præscript.* & omne tempus adversus impeditum non currit, immò sistit, seu dormit, ut contingit in filio durante patris potestate, *l. 1. §. final. C. de annali except.* & in muliere constante matrimonio, *l. si fundum, 16. ff. de fundo dotal. & in pupillo, l. bonæ fidei 48. ff. de acq. rer. dom. in minore 25. auctor. l. final. C. in quibus causis in integrum restit.* in Ecclesia, defuncto ejus Prælate, *cap. de quarta, cap. ex transmissa, de præscript.* unde cum in præsentis specie G. Archiepiscopus impediens esset, quia in exilium missus erat à Richardo Angliæ Rege, negligens dici non poterat, & per consequens contra ipsum nec currere tempus à Lateran. Concilio ad conferenda beneficia præscriptum.

9.
Dissolvitur
dubitandi
ratio.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta, ex *d. l. etiam, 45. ff. de minorib.* cui satisfacit Glossa ibi, dum asserit in eo textu usucapionem fuisse exceptam contra prædecessorem pupilli, & ita compleri posse adversus ipsum, licet contra illum inchoari non possit, *l. bonæ fidei, 48. ff. de acq. rer. do-*

minio. Nec obstant textus in *d. l. item hi, cap. final. de elect.* nam omisâ questione illâ, an præscriptio cesset non solum contra impeditum impedito iuris, sed etiam contra impeditum impedito facti, quam disputat Pinellus in *authenticâ nisi tricennali, à num. 42. C. de bonis maternis.* Respondetur, jura illa procedere quando impediti potuerunt removere impedimentum, & fuerunt negligens in eo removendo; nam impedimentum ut faciat sistere cursura temporis, tale debet esse, ut removeri minimè possit, *l. sed est, §. 2. ff. ex quibus caus. n. ajn.* At verò Archiepiscopus in præsentis non potuit tollere impedimentum redeundo ad propriam Ecclesiam, cum exul esset à propria sede jussu Richardi Regis. Nec obstat augmentum primum, nam impedimentum Archiepiscopi in præsentis specie non fuit ortum immediatè ex ejus tacto, sed potiùs ex injusto præcepto Regis, qui eum à propria sede exulare fecerat. Nec obstat ultimum augmentum, cui communiter DD. satisfaciunt, apud Jul. Lavorum *d. cap. 15. num. 64.* discrimen constituendo inter suspensum ab homine, & suspensum à jure, ita ut suspensus ab homine eligere possit, secus verò suspensus à jure. Quam distinctione omisâ, quam examinavi in *cap. cum inter R. de elect.* dicendum est nullam suspensionem ab homine, vel à jure impositam in præsentis casu Archiepiscopum contraxisse, sed illum suspensum dici, quia cum exul esset à propria Sede Regis jussu, officium suum non exercebat, ideoque lato modo suspensus ab officio reperiebatur.

CAPVT VI.

Idem (a) Basileensi, & (b) Bellicensi Episcopi, & Abbati S. Mariae.

CUM nostris olim fuit auribus intimatum, quod Præpositura Ecclesiæ (c) Lausannensis, tempore tantum vacasset, ut secundum statuta Lateranensis Concilii ad nos esset ejus donatio devoluta: nos volentes ven. fr. n. Episcopo, & dil. fil. Canonico Laudanen. specialem gratiam exhibere, atque de nostro eis meritum comparare, ipsis per scripta mandavimus, ut Præposituram ipsam dil. fil. B. Subd. nostro Thesaurario Lausan. conferre sine qualibet difficultate curarent, & cum in Præpositum assumptus esset ab eis. Thesaurariam ipsius Ecclesiæ, cujus ad eisdem Episcopum, & Canonicos assignatio proponebatur de jure spectare, personæ idoneæ assignarent. Ne autem beneficium Apostolicæ provisionis remaneret aliquatenus imperfectum, dil. fil. Altæ Ripæ, & fontis Andriæ Abbatibus, & Priori Vallis Transversæ dedimus in mandatis, ut si præfati Episcopus, & Canonici mandatum nostrum negligenter adimplere, ipsi submoto cujus. contradicte, & ap. ob. si niterentur veritate præmissâ illud exequi non tardarent, eos appel. rem. per dist. ec. cohibentes, qui se mandato nostro temerè ducerent opponendos. Verum præfati Episcopus, & Canonici litteris nostris receptis prædictam Præposituram non vacare dixerunt, quia licet ille, qui Præpositus fuerat in Episcopum fuisset assumptus, ad ipsam tamen Præposituram post consecrationem denuò fuerat ab ipsis (d) electus, & eam, sicut antea, possidebat: quod jam dicti Abbates, & Prior dixerunt contrarium esse (e) juri, nisi hoc eis specialiter ab Apostolica Sede fuisset indultum: qui ipsam Præposituram de jure vacantem auctoritate Apostolicâ, quâ videbantur esse fulti, præfato Subdiacono nostro assignarunt corporaliter possidendam, ipsis Canonicis, nisi infra octo dies eidem, sicut suo Præposito, humiliter obedirent, Ecclesiæ interdicens ingressum. *Et infra:* In cujus præsentia eum prædicta, & alia fuissent per nuncium dicti Subdiaconi nostri relata, nuntius partis adversæ proposuit, quod postquam Dominus suus Sessuen. Episcopus, qui Præpositus fuerat Lausanen. fuit in Episcopum consecratus, Lausan. Capitulum ei Præposituram illam iteratò contulit, & concessit habendam: in hoc utilitatem Ecclesiæ suæ, necessitatem,